

Fra vår utenlandspost --

«VARE VENNER — RUSSERNE».

Den svenske Budapest-legasjon opplevde meget under og etter striden om Budapest i slutten av krigen.

Den svenske attachéen Lars G:son Berg har nå skrevet en bok «Hva hendte i Budapest».

«Så lenge tyskerne var herrer kunne legasjonen arbeide i noenlunde diplomatiske former», skriver han.

Imidlertid følte svenskene seg heller ikke tilfreds. De trodde, slik som mange andre — at det ville bli bedre på alle måter bare de forhatte tyskerne ble drevet ut av landet.

Og Berg skriver:

De fleste av svenskene trodde det skulle bli bedre når russerne kom. Det var en feil oppfatning. Tyskernes jødeforfølgelser blekner i forhold til det de nå skulle få oppleve, skriver forfatteren. Eenergisk roklarte de russerne at de varetok Sovjetsamveldets interesser i Ungarn, men de ble bare viftet bort med bajonettene. Syngende soldater med en vinflaske i den ene hånden og en pistol i den andre, vaklet omkring i legasjonen. Hele kassen og alle disposisjoner for svenske medborgere ble russernes bytte. Overalt ble det plyndret.

«VERDENS SAMVITTI- HET».

Det er ikke bare tyskerne som ikke lengere orker å følge med i «krigsforbryterprosessene», skriver det danske blad «Information». Det er en verden av likegyldighet som omgir Nürnbergdomstolen, noe som en ikke skal ta særlig tungt og alvorlig.

At verden ikke lengere har noen interesse for hva «verdens samvittighet» foretar seg i skyggen av galgene i Nürnberg, får en meget godt forståelse av ved å se den sløvhet verdenspressen legger for dagen. Det første og eneste som ble nevnt fra diplomatsaken, var at baron von Weizsäcker og hans medanklagede hadde fått sin dom. Dommen lød på «skuldig», og det var det vesentligste, mente verdenspressen.

«Information» skriver:

«Loven gjelder altså også diplomater. Det er altså straffbart å forberede, intrigere og veilede. Nå foreligger en krigsrettsdom — om at for å kunne utøve den diplomatiske virksomhet straffefritt, kreves ikke bare takt og dugelighet, — men også noe så merkelig som moral og samvittighet. Dommen burde i virkeligheten foranledige en revolusjon innen den diplomatiske verden. Men ... en kommer sikkert til å trøste seg med det tyskerne gjør — at regelen gjelder bare de beseirede» —

ISRAEL STARTER MED LIK I LASTEN.

Den helt negative rapport som Israels regjering har avgitt i anledning mordet på Folke Bernadotte, har foranlediget megen avis-skrivning i Sverige.

Svenska Dagbladet skriver:

«Mørket over Folke Bernadottes død, vil kanskje aldri forsvinne helt. Enten nå dette beror på de durkdrevne komplottmakere som på en så hurtig måte fikk smuglet bort morderne, eller at det

ikke er tjenlig å grave dyper i sammenhengen — som en for framtiden helst vil ha begravet.

For Israels egen del — var det å håpe, at den nye rettsstat på østerlands jord vil kunne bringe så meget lys over denne hemmelighet, slik at en ikke behøver å starte med lik i lasten».

I DEN STORE SAM- STEMMIGHET

om Atlanterhavspakten hender det en gang i mellom at der kommer en mislyd. Vi leser således i «Den jydsk Akademiker» en artikkel under tittelen «Flukten til Amerika», skrevet av en av redaktørene, stud. mag. Karl V. Thomsen:

«Da Columbus kom for skade at opdagde Amerika, fikk vi tokbak, kartofler og syfillis derovre fra. Til gengæld fikk indianerne kun del i vor kultur. Nu faar USA en underskrift af en herre i ulastelig jaket, og vi faar en dyng vaaben, saa vore martialske embedsmænd ude i garnisonerne er sikker paa legetøj til tidsfordriv.

Der kommer ny forsyninger af krudt og bæsser, saa vaadeskudskurven stadig kan stige. Udviklingen gaar i atlantpagtens skygge mod oprustning, mindsket genopbygning og en kedelig strykelse af de konservative elementer i det politiske liv. Krigsministeriets bud get vil stadig stige deprimerende i forhold til undervisningsministeriets. Med hjemmevern og forsterket værnepligtpropaganda styrker man militarismen her hjemme. Man øger ikke sikkerheden i verden ved at erstatte fredsduen med jetjagere.»

NEGERSANGEREN PAUL ROBSONS

besøk i Norden har foranlediget maageslags kommentarer. Og mange av dem kan gi anledning til allehånde funderinger for dem, som er rammet av det norske rettsoppgjør. Vi skal gjengi en uttalelse fra dansk «Nationaltidende»:

«Er han da dum? Sikkert ikke. Som han har det, har hundretusinder, ja, maaske Millioner det. De foragter svundne Tiders blodige Forfølgelser på religiøst overtroisk eller rasemessigt Grunnlag. Men de kan ikke se, at de ikke selv er en Døjt bedre og ikke er kommet et Skridt videre end Hekseforfølgere, Religionsfanatikere og Slavehandlere, naar de forfølger, hader og i vældige Slaveleire anbringer mennesker for deres Fødsels, deres Tros eller deres politiske Overbevisnings skyld. Og de raaber paa Fred, samtidig med, at de struttende af Vaaben og glødende af Had raser frem langs Randen af Krigens Afgrund.»

AMERIKA TAR INTET HENSYN.

I dansk «Nationaltidende» skriver læge Dr. med. Fridtjof Bang om Danmark som deltaker i Atlant-pakten:

«Hr. Acheson, der først og sidst er amerikaner, har ved sin Politikk, der intet kender til og intet Hensyn tager til nordisk Ideologi, splittet Norden, sikret seg de norske Vestfjorde og tvunget Danmark over i en Politikk, der sætter Landets Eksistens paa Spil — en Brik i Spillet, der, om den mistes, giver Hr. Acheson Lejlighed til at inddrage Grønland som herreløst Gods».

Jeg forsvarer meg ikke --

Forts. fra side 10.

fedre, sine sønner og sine brødre som satt innstengt i en eller annen piggrådleir, og nå var dødsdømt. Ja, nå var dødsdømt. N, jeg hadde ingen makt, men de kom til meg, mange kom til meg. Jeg hadde ingen som helst makt, men jeg telegraferte. Jeg vendte meg til Hitler og til Terboven. Jeg gjorde endog krokveier, f. eks. en mann som het Müller, som sas å sitte inne med innflytelse og makt bak forhenget. Det må vel finnes et arkiv et eller annet sted hvor alle mine telegrammer finnes. Det var mange av dem. Jeg telegraferte natt og dag når tiden var knapp og det gjaldt liv eller død for mine landsmenn. Jeg fikk konen til min gårdsbestyrer til å telefonere mine telegrammer, da jeg ikke selv kunne gjøre det. Og det var altså disse telegrammer som til slutt gjorde tyskerne litt mistenkte overfor meg.

De holdt meg for en slags megler, en litt upålitelig megler som det var beste å holde et lite øye med. Hitler selv fraba seg til slutt mine henvendelser. Han ble kjed av dem. Han viste meg til Terboven, men Terboven svarte meg ikke. Hvor vidt minte telegrammer var til noen hjelp det vet jeg ikke, like så litt som mine stubber i bladene var til noen avskrekkelse for mine landsmenn, com det fra min side var tenkt å være det. Istedet for denne min kjanske fåfengte virksomhet på telegrafan, skulle jeg kanskje heller ha skjult meg selv. Jeg kunne ha prøvet på stukket meg over til Sverige, som så mange gjorde. Jeg ville ikke ha kommet bort der. Jeg har mange venner der, jeg har min store og mektige forlegger der. Og jeg kunne ha prøvet å karre meg over til England, som også så mange gjorde, og som siden kom tilbake som helter, fordi de hadde forlatt sitt land, rømt fra sitt land. Jeg gjorde ingenting i den retning. Rørte meg ikke, det falt meg aldri inn.

Jeg mente å tjene mitt land best ved å bli hvor jeg var og drive mitt jordbruk etter evne nå midt i denne trange tid, da nasjonen manglet alt, og så forøvrigt bruke min penn for det Norge som nå skulle få en slik høy stilling blant de germanske land i Euripa. Den tanke tiltalte meg fra begynnelsen av. Den gjorde mer, den begeistret meg, den besatte meg. Jeg vet ikke at jeg var kvitt den noen gang i alle denne tid, mens jeg satt der i min ensomhet. Jeg synes det var en stor tanke for Norge, og jeg synes den dag i dag i det var en stor og god ide for Norge, vel verd å kjempe for og arbeide for. Men det gikk skjævt med det jeg tenkte. Det gikk skjævt med det. Jeg kom nokså fort i villrede med meg selv, og i den dypeste villrede, da Kongen og hele Regjeringen frivillig forlot landet og satte seg selv ute av funksjon her hjemme. Det slo hele grunnlaget unna meg. Jeg ble hengende mellom himmel og jord. Jeg hadde intet fast å holde meg til lenger. Så satt jeg og skrev, satt og telegraferte og grublet. Jeg grublet på

alt. Jeg kunne således minne meg selv om at hver eneste stort kulturnavn først hadde gått gjennom det germanske Tyskland for å bli stort i hele verden. Det hadde jeg ikke urett i å tenke. Men jeg fikk feil for det også. Og for dette fikk jeg feil, skjønt det var en soleklar ting i vår historie og vår nye historie.

Men det førte ikke fram for meg, nei det førte ikke fram for meg. Det førte tvertimot til at jeg i alles øyne og hjerte satt der og svek det Norge jeg ville heve opp. At jeg svek det. Nå, det får så være. Det får så være hva alle disse alle verdens øyne og hjerter nå vil belaste meg for. Det er mitt tap jeg har å bære, og om 100 år er allting glemt. Da er endog den ærede rett glemt. Alle våre navn her til stede i dag vil om 100 år være utslettet av jorden, og huskes ikke mere, nevnes ikke mere. Vår skjebne er glemt.

Når jeg satt der og skrev etter beste evne, og telegraferte natt og dag, så satt jeg altså og forråds mitt land, heter det. Jeg var laadsforræder heter det. Det får så være. Men jeg følte det ikke slik, kjenta det ikke slik og jeg kjenner det ikke slik i dag heller. Jeg har den beste fred med meg selv, den aller beste samvittighet.

Jeg holder det alminnelige omdømme nokså høyt. Jeg holder vårt norske rettsvesen enda høyere, men jeg holder det ikke så høyt som jeg holder min egen bevissthet om hva som er godt og ondt, hva som er rett og galt. Jeg er gammel nok til å ha en rettesnor for meg selv, og dette er min.

I mitt etterhånden lange liv, og i alle de land jeg har fart, og blant alle de folkeslag jeg har blandet meg i, har jeg evig og alltid bevart og bevaret hjemlandet i mitt sinn. Og jeg akter fremdeles å gjemme mitt hjemland der, mens jeg går og venter på min endelige dom.

Nå takker jeg den ærede rett.

Det v ar bare disse få og enkelte ting jeg ønsket å uttrykke ved denne leilighet, for ikke hele tiden å være like stum som jeg er døv. Det har ikke vært ment som noe forsvar fra min side. Det som kan ha lytt kommer bare av stoffet i min tale. Det kommer av at jeg var nødt til å nevne en del kjennsgjæringer. Men det har ikke vært ment som noe forsvar, derfor har jeg heller ikke ymtet noe om mine vitner, som jeg nok kan ha noen av å henwise til. Og jeg har heller ikke villet nevne av mitt øvrige materiale som jeg vel også kan ha nok av. Det kan utstå. Det kan vente til en gang siden, til kanskje bedre tider, og til en annen rett enn renne. Der kommer vel en dag i morgen også, og jeg kan vente. Jeg har tiden for meg, levende eller død, det er likegyldig. Og fremfor alt er det likegyldig for verden hvordan det går det enkelte menneske, i dette tilfellet meg. Men jeg kan vente. Jeg får vel slik å gjøre.